ԽԶ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 339 — 12 / 24 ՅՈՒՆՎԱՐ 1898 — 2 ՐԱՄԱԶԱՆ 1315 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

مسيس اداره‌خانه‌سى غزته‌سى (ماسيس) ادرسى

Նամակ կամ որ եւ իցէ զրութիւն պէտք է ուղղել Յռ. Խմբագրութիւն

ՄԱՍԻՍ ՕՐԱԳՐՈՑ

Գ. ՊՈԼԻՍ ՂԱԼԱԹԻԱ, Նուրատունկեան խան

Direction du Journal "MASSIS"
Galata, CONSTANTINOPLE

Les annonces sont reçues aux Bureaux du journal

ՄԱՍԻՍ

ԼՐԱԳԻՐ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ հասցէով (Գալաթիոյ դրկն.) արժ.	.....	75
» » (Գալաթիոյ դրսոյ) » »	.....	40
Դուռանները (Տարեկան) » »	.....	100
» » (Վեցամեայ) » »	.....	50
» » (Եռամսեայ) » »	.....	25
Օտար երկրներ (Տարեկան) տարեան	.....	25
Ռուսիոյ » » (Տարեկան) ռուբլի	.....	10

Դրամի փոխարէն Գաղթականի փոխ կընդունի. 115 դրուշի տեղ 100 դրուշի հաշուով:

10 ՓԱՐԱ — ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ — **10 ՓԱՐԱ**

Վաղը, Երեքշաբթի, Մասիս չի հրատարակուիր Անուանակոչութեան տօնիւ։

ԸՆՏԻՐ ԸՆԹԵՐՑՈՒՄՆԵՐ

Մարդկային կեանքին ողբերգութիւնը ամենէն աւելի առատօրէն եղած է. կեանքին բիւրապատիկ պատահարները՝ երբեմն հրեշային համեմատութիւններով և երբեմն անհունապէս փոքր տարբերներով, ներկայացուած են ֆրանսացի և ուրիշ գրագէտներու կողմէն հիանալի ճարտարութեամբ, և անոնց նկարագրութիւնները կը կարդացուին աշխարհի ամէն կողմերը, իրենց հետ տանելով յաջողդարար կախարդանք և զղջանք մեր տարած կեանքին նկատմամբ։ Պարզապէս նիւթական առումով ըմբռնուած կեանքը՝ որ մեղի համար մեր իտէալն է, ֆրանսացի վիպասանին գրիչին տակ հոգեկան անընչդարելի էութիւն մը կը դառնայ, որ ամէն տեղ կը թափանցէ և շարժումներ կը հանէ։ Սիրոյը՝ որ մեղի համար պարզապէս ջղերու զանգուած մ'է մեր կուրծքին ձախ կողմին դրսի տեղուորուած՝ անհուն պատրանքներու և ներշնչումներու պահարան մը կը կազմէ ճարտար գրչներուն հմայքովը կենդանացած։ Մեղի անծանօթ զգացումներ որ տարային բնական են՝ կը թրթռան կեանքու շարժումներով այդ վիպասաններուն դրքերուն մէջ։ Ուր երբեմն կը տեսնենք կեանքն ամբողջ գաղափարացած, և երբեմն ալ այնքան նիւթապաշտացած՝ որ կը զարհուրինք ներկարագրուած մոլութիւններուն վրայ՝ որոնք մեզի ես տակային։ Պատկերներ՝ որ մոգական գործիքի մը զսպանակներ՝ կը գրաւեն մեր ուշադրութիւնը և տարտաս կիյնանք անոնց կենդանութենէն շլացած, և մեր մեղքերուն ծանրութեան տակ կքած։ Ցարփաւորներու կրակոտ հեւքը իրենց սիրաբանութիւններուն ընթացքին մէջ նոր գոյնով մը կը ներկայանան մեղի երբեմն՝ որ կեանքն իսկ է իր վայրի, դաշտային, լեռնային վիճակին մէջ։ Քաղաքակրթութեան ներքոյթիւնները տակաւին չեն բերած իրենց դաշնադրական տառոյցները և չեն կարմրցուցած այն բնական տգեղութիւնը՝ որ կը դառնայ երկու սիրտերու մտերմութենէն առաջ եկած անոյշ խօսքերուն մէջ։ Սէրը բնականաբար կը հոսի, վիշտ ալ նոյնպէս, և անհաւասարմութեան լկանքները միևնոյն շափով կը խոցոտեն սիրտերը։ Մէջտեղութիւն չկայ առամներուն մէջ. վիպասանը անհերեւոյթ կը լայ և հանդիսատեսները բնութիւնը և երկու սիրտ սիրտերն են միայն. անոնց ուխտին միակ վիճակն անդիտակից բնութիւնն է, և ճշմարիտ սէրը վիպոյ պէտք ունի արդէն։ Ճարտար վիպասանները կարդալու է, ներշնչուելու համար այն առնուշիկ վարկիններուն մէջ՝ որ կեանքին գարունը կը կազմեն և կարշէն ապագայ կեանքի մը ճակատագիրը, Առանց պատրաստութեան պէտք չէ մտնել կեանքին այն շրջանին մէջ, և այդ պատրաստութիւնը ընթերցումով կը լայ, բայց ընտրուած ընթերցումով այն գրուին գործոցներուն որոնք ուղիղ սէրը երգած են մարդկային թատերաբեմին վրայ։ Ինչ փոյթ թէ անհաւասարմութեան մը, վախճան ապրփանքի մը նկարագրութիւնը մթնոլորտ ատեն խաշար բիծ մը կը դնեն վիպասանին գողարիկ և ճշմարիտ նկարագրութիւններուն մէջ. ներկայ պատկերները կրնան միայն ճիշդ գոյնը հաղելի ընել մեղի, և մոլութիւնը միայն կրնայ սիրելի ընծայել տաքութիւնը. մեղքին պատիժը միայն կրնայ վախնալի ընել մեղի օրէնքը։ Անոնք որ կոգտանին վիպասանութիւնը, թոյլ հոգիներն են, որոնք կեանքը բնաւ ուսումնասիրած չեն, անոնք հոգ կը հոգին միայն, կեանքին մրուրը միայն կը քամեն, և իրենց տափակ կեանքին մթոլորտութիւնը կուզեն լրբեալ պիրոյ շեշտը դնել ամէն կնանքերու վրայ։ Ծիծաղելի կեանքին բան մը չեն հասկնար անոնք՝ չեն կրնար դնել գաղանիքը յաւիտենական մտերմութեան որ պէտք է դանուի սիրտերուն մէջ, գաղանիքը անքակտելի բարեկամութեան, որ պէտք է գերեզմանին սեմին վրայ միայն վերջանայ, գաղտնիքը այն սիրելութեան որ հեշտ կը նեղ մեր առօրեայ կեանքը և իրարու աչքին մէջ գիտել կուտայ անեմանած և անբռնաղբօս։

Վարպետներուն գործին մէջ պէտք է ուսումնասիրել կեանքը և անոր գաղանիքը ընկերային անհաւասարութիւն մը կազմելու համար։ Առանց այդ ընդհանրացումին՝ մեր կեանքը ուռուցիկ պալար մը կը լայ միայն շարաւով և աղտեղութիւններով լեցուն, որ կը պատի օդի ամենամթերեթիւ շարժումով մը։ Մեր երիտասարդները կարծես դոցած են կեանքը պատկերացնող գրքերուն գրքերը. իրենց ամենօրեայ նիւթապաշտ զբաղումներուն մէջ գլորուած եւ անոնցմէ դուրս ուրիշ ամէն բաներ անպիտակ՝ չեն կրնար հասկնալ թէ այս ընթացքը բարոյական աղաւաղում մը, այլասերում մը վերջապէս առաջ կը բերէ մեր ընկերային տնտեսութեան մէջ։ Իրենց ներսիդին անցածներէն տանդին բաներ մը կարեւորութիւն չեն տար, իրենց զգացած սիրով, և որոնած գաղափարներով կը շատանան, արհամարհելով ամէն ինչ, որ այդ նեղ շրջանակէն անդին կը շարժի և կեցի։ Բայց կեանքը այնպիսի առեղծուածներով լեցուած բառախաղ մ'է, որ իմ և քու լուծումները չեն բաւեր զայն յստակ և թափանցիկ ընելու համար։ Պէ՞տք ուսենինք ուրիշներուն օգնութեան ողբերգութիւնը սերտելու համար։ Եւ այդ ողբերգութիւնը լիովին կերեւի վիպասաններու, հոգեբաններու և բարոյաբանութիւններու գրուածքին մէջ, զոր միշտ պէտք է յաջողդարար թղթատել հասկնալու համար կեանքը՝ դեռ մեր աչքերը չփակած։ Եթէ այս աշխարհային պտոյտութիւնը չենք ուզեր ընդունայն կատարած ըլլալ, պէտք է տեղեկանալ թէ մեզմէ տարբեր ուրիշներ, և անոնք ալ վարպետներ ի՞նչ մտածեր են կեանքին և զայն կազմող շարժումներուն վրայ։

ՈՒՂԵՒՈՐԻ ՆՕԹԵՐ

Զ.

20 Հոկտ. Բշ. (*)

Ժամը 5ին դուրս կերթանք Սերստոֆայէն, հետերնիս բերելով տիտոր յիշատակներ և բարեկամներու զուարթ ընդունելութեանց անուշիկ ապատրութիւնը, կանցնինք Էյրի Ռիօբրիւն, որ հին շինք մ'է Ցուս երկայնութեամբ մը ձգուած Սպիսի վրայ։ Գնաց կը հոսի, իր կոհակներուն հետ բերելով դարերու յիշատակները։ Ցետոյ դարձ ակնարկ մը կը նետենք սեւ հովերուն վրայ, որոնք լուռ հեծկլտուքներէն կազմիլ մը արցունք կը հոսի, երթալ անհետ ըլլալու համար Ալիսի վիժվժացող ջուրերուն մէջ։ Կը հասնինք Ռիօ Թուզլա ջուրը, որ թանձր հեղուկով մը կը հոսի, իր պղտոր ջրերէն աղի ներսիկ խաւեր ծրգելով իր ափանց վրայ։ Մեր ձախակողմը կը դիտենք Իշխանի դիպը, որուն առջեւ ժայռերն ամպերէն կատարներով կերկարին ուռած, հսկայ դամբարաններու պէս։ Իսկ ձախակողմը հոյակեղ Ղալաթն և Թրքաց Իմարէթի գլուխներն, արեւակիզ ու անհովանի։

Գարատաշար Եղուշուն վեր կելնենք, մեր շուրջ դին թողլով ապահանք ժայռերը։ Հոս ճամբան ապրուած է ոլորումին։ Ձանձրոյթը կը պատէ զիս, կռանքին անախորժ ցնցումներն զլիս։ Ես կը դառնանէ այս ցաւը, ինչ որ պիտի զգայ անշուշտ բիրի մը գլուխած հարուածներէն։ Վար կիջնեմ կառքէն, հեծնելու համար մեղի հետեւող սայիսին։ Գիւղացի չիրքներ իրենց սայլերուն վրայ յարմարեցուած, հանդարտ քաղաք կերթան, մոնցմէ հարիւր անանք հետաքրքիր նայուածքով մը մեզ դիտելու ճանապարհին յանձն կառնեն։

Ասոնք մը ճամբորդներ դեռնց իշխաններն ու մեկ երկու աշխատաւորներ։ Մեր զգացումներուն մէջ հոգեբանութիւնը հաստատուած է։ Հոգեբանութիւնը հասկնալու։ Չենք սխալած, հայեր են անոնք Դրմամ գիւղէն։ Դրմայի սիրուն հարսը համարձակութեամբ մեկը դիտէ, անմեղանակ աչերով։ Ուզեցած կոր ու սպիտակ ծամերը շրջանի դրուած իր ճակատին վերեւ կաւելցնէ հրապոյրը իր նուռ թուերուն։ Անոնց ու պիտաղ մարդ հոգարութեամբ իր կեսրայ կոչանին ամ՝ հոգեկան ամենքան զուարթութեամբ և գիտեր իր շուրջ՝ ամօթխած լուութեամբ։ Կարծես թէ բան մը պատահած չըլլար նաւ...

Ժամը 7.5ին մեր ձեռակողմը կը տեսնենք Շահսէկի թրքաբնակ գիւղը, որուն հանդէպ թաւշվին երկինքը լեռնաձեւ կը բարձրանայ փիլորուն մարմը, որուն ճերմակ գագաթներն մեր պատուհաններուն մէջ կերթան մինչեւ հեռուն ցցուած լեռներուն հետ, որոց գագաթներն ու կողերը ալեւորած են ձիւնը ճմեկով։ mirageի մը հանդէպ կը զտնէի լեզինքս։ Տեղ մը ջուրը կը հոսի, ու կը լսնայ երբեմն տեղ մը կը դիպչին կոմոտչարերու շարքեր, որոց վրայ բնութիւնն ուռեցուցած ձեւերի մը ճարտարութեամբ, որի տաշած է քարերն, իր ճիւռն գրացով սլլալան ձեւեր տարով անոնց։—Հապիւ հասնինք Թուզլա Խան, անձրեւը կը սկսի, դիւահարի թափով։ Ջին կը յամառի սլլերն շտապել, կպչուն ցեխը ոչնչաւոր ատամ մ'է ինչպէս ատաստանն դանդաղորեն։ և ես հակառակ իմ անձրեւը պահնակիս, մարմնոյս վրայ կոգամ ատանրեւին լաղ ներդործութիւնը։

Կանցնինք Սէրէչ Խա բարմաղարեան աւերակներու մօտէն, կ ուր հայ գիւղ մը աւերակներն ու գեղմանատան մը խեղճութիւնը կը տեսնու։

Կիջնենք զառիթափ վար, դիտելով Ուլաչի առջեւ տարածող ալի լիճը։ Ինչ վերջ դիւզաքի «շաղայն» մեր ուշքը կը գրակեն, իրիկուան մթնչին հետ եկեղեցի կը մտնենք, մխիթարան յորդորի ձեւով տեսակցութիւն մ'ունենով ոմանց և տեղւոյն Տ. Մանուկ քահանին հետ պատրաստ մը կընենք դիւրին մէջերիկուան պաղ ու լոռնաւ օդը շնչելով, Լեզինքս Ս. Սարգիսի մատուռը։

Կատարեալ դրութիւնք «Ս»ն այնինքն այն սենեակը, ուր կը հիւրընկալեն դիւրին բոլոր անցորդներն, ատց իտարութեան ազգի։ Սիթարը կը վարդակոչանին մէջ։

(*).—Զանց երթնինք խօսիլ Սերստոֆայ քահանաներու մասին, որոնք կը կազմեն «Կազաց, կուսաց, գօսացերց» դասակարգը, որ իրր թէ խմբուած լիներ Պրապատիկի մը շուրջ։ Տ. Գրիգոր քէնց Զարգարանը միայն՝ որ Սերստոֆայ համար օտար մ'է, իր վրայ ցոյց կուտայ քահանայի մը բարեմասնութիւնները, և արժանապատիւ կը վարէ առաջն. Փոխ սնարդութեան պաշտօնը։

ՕՏԱՐ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍ ԳՐԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԸ

Ակներեւ է թէ հուատուրաց Ցուլիանոս պարզ ընդդիմադիր մը չէ որ անասնական բնազդին, մարմնոյ ու հեղհեղանութեամբ խորհրդանշանուած նիւթին դատը կը ջատագովէ, որուն ակոր պաշտպան եղաւ։ Ինչ որ կերազէր իր սրտին խորը այս մեծամտաձգուտ ու հանճարալից անձնաւորութիւնը, քրիստոնէութեան ջնջումը չէր ապահովաբար, այլ նոր կրօնքի մը տիրապետութիւնը, որուն մէջ բովանդակուէին նաեւ ինչ որ կայ Փրկչին կրօնքին մէջ ատատուածային ու յաւիտենական, բովանդակելով նաեւ մարդկային հոգին ունեցած ոչ նուազ անջնջելի ու օրինաւոր տեսչանքները դէպ ի նիւթական ուրախութիւնները, զգայութիւններն ու կեանքը։ Այս մեծ անուշնքը հոգեկան երբորդ արքայութեան մը, ուր մարդ պիտի կրնար ապրիլ կատարեալ կեանքով մը, ուր հոգին ու միտքը, այս երկու յաւիտենական ասխնները. հոգին ու միտքը, երջանկութիւնն ու պարտականութիւնը հաշտուելով միջնապէս պիտի միանային իրարու հետ, խաղալս որ միացած են բացարձակին ծոցը։ Ցուլիանոս այսպիսի արքայութիւն մը չէ յաղացած իրապէս, ինչ որ մեր յոդուածին սկզբան ալ գիտել տուինք, բայց Ցուլիանոս այս կերպ ըմբռնուելով միայն չահեկան կրնայ ըլլալ։ Այս դերագոյն ու կանոնաւոր իտէալը որ քրիստոնէութիւնը ջնջելն աւելի պիտի զանի, իր սկզբնական ճշմարտութեան բերելով, ճշմարտութիւն մը զոր ատատուածային Փրկիչը եկաւ քարոզել աշխարհի և զոր մարդիկ ապականացին, այն իտէալը որուն յաղթանակը ապագայ դարերուն մէջ պիտի փայլփլի միայն, լաւագոյն ու իր ճակատագրին գագաթնակէտը հասած մարդկութեան մը մէջ։ Ասոնք պատճառը որ Ցուլիանոս ձգուած կը ապիտաբեր կերպով գնուած եւ ամուլ կոլ մը մնալու քրիստոնէական կրօնքին դէմ, որ տակաւին նոր ծնած էր. խոշ ու անհաւատար կռիւ մը ուր պարտութիւնը կանխատեսուած եւ ապագ էր։

Հոն պէտք է փնտռել այս մեծ ճակատագրին ողբերգական երկուութիւնը (dualisme), հոն պէտք է փնտռել այդ ճակատագրութեան բացատրութիւնը, որ վաղանցիկ յաղթանակ մը յետոյ ջախջախեց հաւատուրացը. այսպէս ըմբռնած են բոլոր բանաստեղծները, մանաւանդ Իպսէն իր Կայսր ու Գալիլիացի տռամին մէջ, ուր տղայական էրիզոտներ և հանճարի գերազանցութիւններ կը շաղշղան բացարձակ։ Սրդ, պիտք է իրաւունք տալ Պ. Մերեքովսքիի, որ կատարելապէս ըմբռնած է այն ողբերգական երկայարաբանութիւնը որուն մէջ Ցուլիանոս, մեր օրերն իսկ, նախապատրաստ մը պիտի թուէր։ Ցուլիանոս ամբողջ կեանքին մէջ ազոր համար կռուեցաւ և զանի լուսի մէջ ցոլացուց արուեստագիտական նշանաւոր հեղինակութեամբ մը։

Առաջին տեղ մը կը բռնէ նաեւ վերլուծումը այն արտակարգ Նէօֆլատոնիկին փիլիսոփայութեան, Ալեքսանդրիացի բնապաշտական դպրոցին, ուր մեր ցեղին փիլիսոփայական հանճարը թերեւս աւելի ուժով, լիութեամբ ու փայլով կուռան կը դնէ, և այդ դպրոցին պատկանող փիլիսոփաներուն ճշմարտապէս գերմարդկային գործերը, ինչպէս Բլոթինի, Բրոքլիսի, Ամոնիսի գործերը ի յայտ կը բերեն մինչեւ այսօր հայեցողական անբաղդատելի մեծութիւնը։

Ո՛ւ ես է դրութիւն մեղի չընծայեր աւելի խորհրդանշական պատկեր մը տիեզերքին ծագման նկատմամբ. յամր բարեշրջման և ապագայ ճակատագիրներու բացատրութիւնը աւելի հոկայ եղած չէ որքան Բլոթինի մեկնութիւնը, Բլոթին անմահ հեղինակը Էնէոդներու— որ Պղատոնէն յետոյ ամէն դարերու ամենէն մեծ փիլիսոփան եղած է, տեսլապաշտ փիլիսոփային ամենէն փառաւոր յաջողը, այն փիլիսոփային որ երբեմն հոգիները զեկավարեց, բացարձակով անյագ հոգիներ յաւիտենական խնդրոյին մէջ։

Պ. Մերեքովսքի իր հզօր գործին մէջ ներմուծած է այդ գերազոյն բնապաշտական տարրը. բաւական մութ ու հանրութեան նուազ մատչելի, գերազանցապէս արուեստագիտական դրօշմով մը։ Ալեքսանդրիայի փիլիսոփաներուն մեծ ու մշուշապատ տեսութիւնները կը տիրապետեն իր Հաւատոյ-բացը պատմական գործին մէջ։ պատմական իրականութեան մէջ այդ տեսութիւններն են որ կառաջնորդեն վիպագրին Ցուլիանոսի նկարագրին ու թագաւորութիւնը պարզելու։ Վասն զի, անտարակոյս իր երիտասարդութենէն սկսած նէօֆլատոնիկեան փիլիսոփայ մը եղաւ, ու պատմական տեսնախոհ ճշդութեամբ։

Պ. Մերեքովսքի կը վերակենդանացնէ այս տեսութիւնները, համակրութեան ու իմացողութեան թափանցման ոգով մը, անդադար պատմութեան հիւսուածքին խառնելով զանոնք որոնք գործին անտեսանելի ու խորունկ հոգին կը ձեւացնեն. հեղինակը կարտատպէ, կը մեկնէ, կը բացատրէ զանոնք ա՛չ թէ պատուելի քննադատ մը պէս, այլ եռանդուն ու գրական ամենէն թանկագին ձիրքով օժտուած արուեստագէտ մը նման, այսինքն կեանքը ձիրքով որ ինչպէս կը տեսնենք ա՛և է կերպով անհաշտ չէ փիլիսոփայական բարձր մշակութեան հետ։

Նորաձեւութեան մէջ եղող ռուս վիպագիրները հեղգնակ տիրաման ու գձուած իրապաշտութեան մը մէջ սահմանափակելով նորավէպներ, ուրուագծեր, ըստուերանկարներ կը գրէին, և կամ թէ թէ անտանելի ծանրութեամբ քարոզ կը կարդային ինչ որ ամբողջ պաւ ցեղը կը յատկանշէ ու իր արտայայտութիւնը կը գտնէ դրական բաներու մէջ այն է գարշելի արտադրութենց մէջ, զոր հեղինակութիւն վիպ կամ ճառ կը յորջորջեն, վերացական ձգտումներով գործեր որոնց մէջ հեղինակին քաղաքական ու ընկերական հասզուումները իբր բացարձակ ճշմարտութիւններ անվերջանալի ու յաւակնոտ վերկայութիւններ կը ճառեն մեղի։

Թարգ. Ֆրանսերէնէ

(Շարունակելի) — ՋԱՐԵՀ ՆԵՍՏՃ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Կրետական խնդիրը տակաւին չվերջացաւ. Եւրոպական համաձայնութիւնը չկրցաւ արդար լուծումը գտնել կայսրութեան մը՝ որուկէց կը վնասուին այդ բարեբեր կղզւոյն բոլոր քաղաքացիները։ Եւրոպական մարտանաւերը ի զուր պահակի դեր կը կատարեն Կրետական ծովափանց վրայ. անոնց ներկայութիւնը դրեթէ բան մը չարժէր յուզուած միտքերը հանդարտեցնելու համար, մանաւանդ թէ երբեմն խռովութեան առիթներ կըլլան միայն իրենց պատոնական յայտարարութիւններով և անվերջանալի առաջարկներով։ Եւրոպական դահլիճները իրենց մարտանաւերուն հետ կը մրցին անգործութեան և ամլութեան կողմէ։ Սա՛ վեցերը չկրցան վերջապէս իրարու խօսք հասկցնել և կերեւի թէ դիւանագիտութիւն ըսուած բանը իրարու լեզու չհասկնալու համար տեսակ մը կատարեալ Ջանգերէ կը բաղկանայ։ Կուսակցութեան ընտրելիներու դասակ մը հասկհեան, իրենց չէջանն ըրին դիւանագիտական աշխարհին մէջ, և հիմա առաւելապէս կը խօսուի Ցունաստանի Եղիկոս իշխանին ընտրելիութեան վրայ։ Սակայն Կրետական նոր կազմակերպութեան և նոր կուսակալի մը ընտրութեան փափուկ խնդիրը վերջապէս կրնայ իր լուծումը գտնել գերիշխան վեհապետին և յունական պատերազմին յաղթական կայսեր բարեյաջողութեամբը։ Ասկէց աւելի բան մը չկայ Կրետական երկարաձիգ խնդրին լուծման համար։

—Ֆրանսական կառավարութիւնը Տրէյֆիւսի խնդրով կը տաղտապի. ներքին քաղաքականութիւնը կրնայ շատ կնճռոտ վիճակի մը մէջ կրնալ հրկիզման մեքենայութեան մը կոչուիլ։ Եւրոպայի այդ ամենէն աղտոտ երկրին մէջ Հրեայք ալ իրենց ազատութիւնը կը գործածեն, բայց թէ ինչ կերպով, ան իրենք գիտեն և իրենցմէ նեղուած Ֆրանսան։ Ի զուր Ֆրանսան՝ Ֆրանսայոյ նշանաբանը կը զարդարէ քանի մը օրագիրներու ճակատը. Տրեֆան և Բոշֆոռ չպիտի կրնան իրենց երազը իրականացած տեսնել, հրէական տարրը վանելով Ֆրանսայի ելմտական, վարչային, պատերազմական գործերէն։ Գերմանիա Ֆրանսայէն շատ աւելի վարպետ է. հակառակ տեսակ մը հրէական գուրգուրանքին, այդ տեսակները չեն կրնար բանակին մէջ մեծ պաշտօնի մը կոչուիլ, էն շատը պարզ զինուորներ կրնան ըլլալ միայն։ Ընդհակառակն Ֆրանսա իր բոլոր ասպարէզները լայնարար բացած է Հրէից առջեւ, որոնք քանի մը տարին անգամ մը անլուր դայթակղութիւններու դուռ կը բանան Ֆրանսայի և անոր վարչութեան առջեւ. Բանտա, Տրէյֆիւս շատ յայտնի տառներն են միայն անծանօթ բիւրաւոր ոդերգութիւններու՝ զոր Աբրահամէն սերած ազգը կը կատարէ մթութեան մէջ։ Ֆրանսա արտաքին քաղաքականութեան տեսակետով նշանաւոր դեր մը չկատարեր, նոյն իսկ Ծայրագոյն Արեւելքի ահագնաղոյզ գործին մէջ գրեթէ չյուսեցան Հանոթոյի պատգամները, և ի զուր Ֆրանսայէր կուսակցութիւններ կը պահանջեն որ գաղթական խնդիրներու մէջ Ֆրանսա հակահարուած մը տայ միշտ Անգլիոյ շահատակութիւններուն։ Ֆրանսա իբրեւ ծովային երկրորդ պետութիւնը՝ ծովերէն անդին արժանաւոր ախոյեան մը չէ Անգլիոյ համար. ցամաքային գետնին վրայ Գերմանիա Ֆրանսայէն յարիշտակելով առաւելութեան պատիւը, հիմակ ալ ծովային կարեւոր մրցող մը կըլլայ Անգլիոյ դէմ հակառակ իր սակաւութիւն մարտանաւերուն, մինչդեռ Թուրքի նաւակայքը ոդբալի անդրութեան մը դատապարտուած է։ Իրաւ է որ Ֆրանսա պատմական օրէնքին համեմատ չէր կրնար մինչեւ վերջ իր ձեռքը ունենայ Եւրոպայի ճակատագիրը, սակայն միջազգային քաղաքականութեան մէջ արհամարհելի տարր մը չըլլալով հանդերձ՝ շատ կանուխ ինչ իր բարձրութենէն վար։ Երրորդ Հանրապետութեան մէջ Ֆրանսա արտաքին քաղաքականութիւն ունեցած չէ գրեթէ. ներքնապէս պիտի դօրանայ, եթէ սա՛ անիծեալ դայթակղութիւնները չըլլան։ Ամեն պարագայի մէջ Ֆրանսա 1870ի պարտութենէն վերջ շատ բան կորանցուց թէ՝ ժողովուրդներու համակրութենէն և թէ՝ բնիկ հայրենասիրութենէն։

—Անգլիա միշտ կապաս. սպասել և յուսալ, ա՛յս է իր նշանաբանը, բայց մի՛ կարծէք թէ այս կրաւորական դիրքը վնաս կը պատճառէ իրեն. հակառակ իր դիւանագիտական պարտութիւններուն Անգլիա կը ճանչնայ թէ ոչ մէկ խնդիր կրնայ վերջնական լուծում մը գտնել առանց իր դրոշմին, և որովհետեւ տեսնելով թէ մէկ կողմէն ամեն խնդիր անուղղելի կը մնայ և միւս կողմէն զինուորական ծովային և դրամական զօրութիւնը ծանր կշռոցը իր նժարին մէջ կը դնէ, կասպատ համբերութեամբ և պաղարիւնով, ջուղէլով դիրքը զոհել իր սպիտակագոյն նաւատորները և սմէրլինները։ Անգլիա Հեղկատանի դժուարութիւնները կուզէ հարթել մէկ կողմէն, և Սուտանի գործերը գնել անգլիական գրաւման մը օրինաւոր համբուն մէջ միւս կողմէն։ Եւ կրնան թէ Անգլիա պիտի յաջողի։

—Գերմանիա Ծայրագոյն Արեւելքի հերոսը ըլլալէ դադրեցաւ վերջին երկու շաբաթներուն մէջ. Բիաօ-Չէուն մարսելը շատ դժուար պիտի ըլլայ իրեն համար։ Եթէ Ռուսիա Բորթ Արթուրն մեկնի, և Անգլիա 300 միլիոն ֆր. ը տայ Չինաստանի, կարելի բան է որ Գերմանիա մեծ դեր մը կատարէ չինական ջուրերուն մէջ. միայն սա՛ կայ որ Եւրոպական շահագործումներուն առջեւ նոր ազատ նաւատնդիստ մը ալ բացուեցաւ Գերմանիոյ շնորհիւ, որ այս աստիճան նաւերու կայան մը ունեցաւ այդ կողմերը։ Կան մարդիկ որ կը կասկածին թէ Տրէյֆիւսի խնդիրը ինչ ինչ դժուարութիւններ պիտի յարուցանէ Գերմանիոյ և Ֆրանսայի միջեւ, և պատճառն այս է որ Ֆրանսական դահլիճը աշխարհի ամեն խոհեմութիւնները կընէ անախորժ ընթացք մը չբռնելու համար իր մեծազօր դրացիին հանդէպ, որուն դիւրազգածութիւնը հիմա իրենէն աւելի է։

—Աւստրիա իր պատմական բոլոր չընդանիներուն մէջ ունեցած չէր սակէց աւելի ներքին տխուր վիճակ մը։ Եթէ Գերման և չեխ կուսակցութեանց մէջ պատահածները այսպէս դեռ ժամանակի մը համար կըրկնուին, Աւստրիոյ ապագան վտանգի մէջ է։ Բրակայի Աւազածովը Վիէննայի խորհրդարանին շատ ազմկայոյզ կըլլայ, և կատաղի գերմանապաշտ Վոլֆ տեւտոնական համաձգութեամբ ամեն տեղ կը մանէ իր կուսակցութեան շահերը պաշտպանելու համար։ Բրակայի փողոցներուն մէջ չեխ սեսանողները գերման ուսանողներուն վրայ կը յարձակին և փոխադարձաբար, և այսպէս կրնանք ըսել թէ Ֆրանսայի մէջ Տրէյֆիւսի առթիւ եղած գայթակղութիւնները իրենց համազօրը ունին չափով մը Աւստրիոյ մէջ։ Հիմա ըլլօրէն կը քննուի Պոհեմիան բաժնել երեք լեզուաբանական տարբեր սահմաններու, այսինքն գաւառներ կան ուր միայն չեխերէնը պաշտօնական լեզու պիտի ըլլայ, ուրիշներ՝ ուր գերմաներէն, և վերջապէս գաւառներ՝ ուր գերմաներէն ու չեխերէն հաւասարապէս։

—Ռուսիա ամենէն հանդարտ պետութիւնն է այս միջոցին։ Զօրութեամբ և հարստութեամբ լցուած քաղաքական աշխարհին ամենէն պատկառելի դէմքն եղած է և իր կարծիքները մեծ կշիռ ունին միջազգային գործառնութիւններուն մէջ։ Գերմանիա Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ բռնած յայտնի կուսակցական դիրքին շնորհիւ շատ բան կրնայցուց եւրոպական համաձայնութիւն ըսուած խախտուն գետինին վրայ, և հիմա ինչ որ ալ ըլլայ, իր նախանձորդ Ռուսիա ձայն մը աւելի վատահեցաւ Վեցեռուն ժողովին մէջ։ Ծայրագոյն Արեւելքի համար առնուած վերջին լուրերը շատ տագնապալից են, Ճարան ինք մարտանաւ կը զրկէ չինական ջուրերը, և Ֆրանսա իր երկու խոշոր զրահաւորները կը վտիտացնէ այն կողմերը, ո՛վ գիտէ ինչե՞ր պիտի պատահին Բորթ-Արթուրի և Բիաօ-Չէուլի կողմերը։ Բայց կերեւի թէ Գերմանիա շատ բան պիտի կրնանցնէ այդ կողմէն։ Ռուսիոյ քաղաքականութիւնը ամէն ժամանակէ աւելի բանաւոր կը թուի, սկսաւ ուշ դարձել բայց ազդեցիկ կերպով գործել։ Ռուսիա թէեւ Անգլիոյ հրեշտակային համբերութիւնը չունի, բայց անոր դպաւոր սկզբունքները այնպէս կը պահանջեն որ ի հարկին գործէ, առանց բարակը մտածելու, վասնզի իր ընդարձակ կայսրութիւնը վատակած է խորհելու այս կերպովը։ Եւրոպական քաղաքականութեան մէջ Ռուսիա հիմա կը վայելէ վերջին բառը արտասանելու գեղեցիկ հպարտութիւնը. և իր անմիջական ընկերն է այս մասին Գերմանիա։

—Իտալիա ներքին անկարգութիւններու մէջ կը ծփայ. հոս ալ անօթութիւնը շղակիր. գիւղացիները անգործ են և ուսելու հաց չունին։ Իտալիոյ թագաւորութեան համար որչափ օգտակար պիտի ըլլար, եթէ չեզոք և անիրաւակիր վիճակի մը մէջ մնար, մայնելով Ֆրանսական ազգին մտերմութիւնը՝ և ինք իր հաշուոյն գործելով իր գեղեցիկ երկիրը արդիւնաւորելու համար։ Պապական վտանգը և ապրուստի վտանգը երկու կրծող որդեր են՝ որ պիտի կալն իտալական կառավարութեան մարմնին։ Քրիսպիներու և Պիզմարքներու երեւոյթը զարերու համար եւս կը տանի ճշմարիտ քաղաքականութիւնը և արդար իրաւունքը, որ պէտք կը գտնուիլ քրիստոնեայ պետութեանց բոլոր խորհուրդներուն մէջ։ Սիկիլիոյ վիճակը Իտալիոյ թագաւորութեան համար լաւ ապագայ մը չխոստանար։ Բայց պէտք է խոստովանիլ թէ Ումբերթոս թագաւոր գաղթային աշխարհավարութեան մէջ իր սխալը ճանչնալով՝ սկսաւ բոլորովին ներքին բարեկարգութեան խնդրով զբաղիլ և զբաղեցնել իր կառավարութիւնները։ Թէև չմոռնանք ըսելու որ վերջերս Գերմանիոյ Վիլհելմ Բ.ի խորհուրդին անսպասով՝ մէկ-երկու մարտանաւ զրկելու որոշում տուաւ չինական ջուրերուն մէջ։ Իտալիոյ համար աւելորդ բեռ մէ այդ աշխատութիւնը։ Հոն ոչ գաղթական ունի, ոչ ալ վաճառականութիւն։ Միջերկրականի եզերքները բաւական են զինքը հարստացնելու և իր արդիւնքները լիովին սպառելու։

ՇՏՈՒԱԳԻՐ

ԲԱՐԻԶ. 21 Յնվ.—Խորհրդարանը կը վիճաբանի կրօնքի ելմտացոյցին վրայ։ Մ. Պէռառ կղերական վտանգը մատնանիշ կընէ։ Մ. Մելլին կը պատասխանէ թէ կառավարութիւնը կղերամիտ չէ։ Եթէ ամէն մարդ կղերական վտանգին վրայ կը խօսի, պատճառն այն է թէ ընկերվարական վտանգը կուգուի մոռցնել (ծափահարութիւններ)։ Կրօնքի ելմտացոյցը ընդունուեցաւ։

—Խորհրդարանին նախագահը կը ծանուցանէ թէ վաղը պիտի սկսի Մ. Բիվանեաքի հարցապնդման վիճաբանութիւնը Տրէյֆիւսի գործին առթիւ։

—Բերդարկել գ'դարպետ Բիքառ ծանրապէս հիւանդացաւ։

—Երեկուան ձերբակալումները 115ի կը բարձրանան։

—Կիրակի Երեկ) Տրէյֆիւսեան սնոտիքային դէմ ողողդային մեծ ցոյց մը պիտի կազմակերպէ բողոքարկու մասնախումբը՝ հակառակ կառավարութեան արգելքին։

—Զոլայի կողմէ ամբաստանուած գրատրքա մասնագէտները օտիկանութեան բողոքած են Զոլայի և Մ. Բէմանսոյի «Օռոռ» թերթին դէմ։

ՆԱՆՍԻ.—Յոյցը կը շարունակեն հակառակ ձերբակալումներուն։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

Յունվ. 21 Թոսկանով Աթէնքէն առնուած հեռագրի ո համաձայն Պատերազմական տուգանք փոխառութիւնը 150 միլիոն ֆր. պիտի ըլլայ։

—Պատերազմնութիւն Թեսալիա ձգուած պաշտօնական թուղթերը հաւաքելու արտօնութիւն խնդրելու համար Լարիսայի վերաքննիչ դատարանին նախագահ ընդհ. դատախազ Մ. Սօսթոլիտիս այս օրերս Թեսալիա պիտի երթայ։

—Աթէնքի թերթերը կը զրեն թէ անցեալ Դշ. Վօյսի մէջ Թանուցուեցաւ որ առեւտուրը տրախմ չկատարուի, այլ օսմ. դրամներ գործածուին։

—Այս շաբաթուան Էսկար Վինսընդ Աթէնք կը սպասուի ուր բանակցութեան պիտի մտնայ Ֆրատցի դրամատէրներու կողմէ պատերազման տուգանքի փոխառութեան մասին։ Մինչեւ ցարդ փոխառութեան համարերոպացի գանգան դրամատէրներու կմէ եղած առաջարկները կարեւորութիւն զուրկ են։ Աթէնքի քաղաքական շրջանակներուն մէջ կըսուի թէ դրամատէրները գ'օռօլի յանձնաժողովին պատրաստած Ցունաստանի ելմտական տեղեկագիրը կարդալէ ուստմնասիրելէ յետոյ միայն լուրջ առաջարկներ պիտի ընեն։ Նախարարապետ Մնայմոս յայտարարած է թէ յոյս կայ որ նշեւ երկու շաբաթ Գերմանացի և անգլացի դրամատէրներու հետ պատերազմակ տուգանքի փոխառութիւնը կնքուի։ Կանոնական է որ այս շաբթու Մեծ Տէրութիւնները նպաստաւոր պատասխաններ զրկեն, իրենց երաշխաւորութեան մասին։

—Եորկիոս իշխին Եւրոպա ուղեւորութիւնը յետաձգուաւ։ Կը հաւատուի թէ քրոջը՝ Մարի թանուհիին ամուսնութեան օրը որոշուին պէս Ալիկ թագուհիին հետ Բեդրսպի պիտի երթայ։

—Տարեգլխի առաւ թագաւորը այցելոներու տեսարկիմէ ամենէն առաջ Նախկին նախարարապետ Մ. Տելեանիի անունը կը տեսնուի։

ՄԵՐ ԹԵՐԹՕՆԸ

Ամբոր մեր թերթօնը վերջացած ըլլալով, չորեքշաբթիէն սկսեալ պիտի հրատարակենք հնդիկ հեղինակ ՆԱԹԷՋԱ ՍԱՍԹՐԻԷՆ վիպակ մը՝

ՔԱԿԱԿԻՐԸ

որ քանի մը օր միայն պիտի տեւէ։ Թերթօնը թարգմանողն է Պ. ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՒՆԵԱՆ։ Անոնք՝ որ «ՈՒՄԱՒ ՏԱՐԱԳՐՈՒՄԸ»ին յիշատակը պահած ունին իրենց մէջ, հաճութեամբ պիտի ուզեն կարդալ 4000 տարի առաջ վրեթ թաց դրականութեան մը այս նախշուն ծաղիկը։

Ա. Զ. Դ

Երեք վարժ գրաշարի պէտք ունինք։ Դիմել Գրաշարապետին։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն շաբաթ օր բարձրատիճան մէկ քանի անձնաւորութեանց այցելութիւններ տալէ յետոյ գնաց Ազգ. Պատրիարքարան և մինչեւ իրիկուն օրուան կարեւոր գործերու կարգադրութեամբ զբաղեցաւ։ Գիշերը մնաց Պատրիարքարանի մէջ և երեկ առաւօտ Մայր եկեղեցի լիշնելով ժամերգութեանց ներկայ գըտնուեցաւ։

—Ամեն. Տ. Խորէն Արքեպիսկ. Աշչեդեան շաբաթ օր Ազգ. Պատրիարքարան երթալով Մենդեան տօնի առթիւ Ս. Պատրիարք Հօր շնորհաւորական այցելութիւն մը տուաւ։

—Ս. Պատրիարք Հայրն շատ կարեւոր տնօրինութիւն մ'ըրաւ շաբաթ օր. Բրօխորօնեան Տ. Վարդան Վրդ.ը իր ներկայութեան հրաւիրելով՝ յայտնեց թէ՝ որոշած է զինքն Ազգ. Հիւանդանոցի ընդհ. հոգեւոր հովիւ կարգել, և թէ այս մասին վարչական ժողովոյ հետ հարկ եղած խորհրդակցութիւնն ընելէ յետոյ իր պաշտօնին վերաբերեալ պաշտօնագիրն պիտի յանձնուի իրեն։ Բրօխորօնեան Վրդ. սիրայօժար յանձն առաւ իրեն առաջարկուած այս պաշտօնը։

—Ահաւասիկ Դպրեվանքեան Տ. Թորգոմ Վրդ.ի հետ զրկուած Լինդանոր մանուկներուն անունները։

Սարգիս Մարգարեան Հիւսնիմանսուրցի 10 տարեկան. Սրբակ Վարդանեան Բաղէշցի 13 տարն. Արսէն Սրբուհեան Բաղէշցի 12 տարն. Ալեքսանդր Ազաճանեան Բաղէշցի 13 տարեկան. Խոսրով Պոյաճեան Տիգրանակերտցի 12 տարեկան։

—Դպրեվանքի Գ. դասարանի աշակերտներէն Գրիգոր Թէլէկեան տասն ամիսէ ի վեր վատնգաւոր հիւանդութեամբ մը ախտաւորուելով և հակառակ զարմանելիներու տեսակ մը անդամալուծական տկարութեան ենթարկուած ըլլալով ուրբաթ օր Պոլիս բերուեցաւ և Ազգ. Հիւանդանոց փոխադրուեցաւ ի դարմանումն։

—Գում-Գարաւ գիւղի ազգ. երկս. վարժարանաց ի նպաստ կազմակերպուած վիճակահանութիւնն տեղի պիտի ունենայ վաղը ժամը 8ին, վարժարանի սրահին մէջ համեստ հանդէսով մը, նախագահութեամբ թաղին քարոզիչ Ապահունի Տ. Եղնիկ եպիսկ.ի։

Թաղեցիներն դիտակ.կնոջ անմեղութեան, ցաւոք ի զարմացմամբ կը լսեն այս լուր և երեկ թաղեցի ծանօթ անձնաւորութիւն մը Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ Տ. Վարդան քահանան իր հետ առնելով կերթայ խեղճ կնոջ բնակարանն և անօրհնեքը կատարել կուտայ։

Շատ յուզիչ կըլլայ այդ արարողութիւն, բոլոր տնեցիք և ներկայք արցունքներով կը մասնակցին խեղճ անմեղ կնոջ հեկեկանքներուն։

—Յուզիչ տեսարան մ'ալ շաբաթ օր Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ ներկայացաւ. երկու աղջիկներ, մին 7 տարեկան միւսն հինգ, ձեռք ձեռքի բռնած, Սկիւտար Ս. Խաչ թաղի քէհեա Յարութիւն աղայի առաջնորդութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր բերուեցան։

Առոնք չորեքշաբթի օր Դալաթիոյ քարափին վրայ գտնուած էին անոք, անպաշտպան։

Ոստիկանութիւնն անոնց վրայէն գտած էր իրենց Համիտիէ թէղթերներն, որոնցմէ հասկցուած էր թէ հայեն, և մէկուն անունն Նուարդ և միսինն՝ Մարի է. Համիտիէի մէկ անկիւնն ալ գրուած է եղեր թէ Սկիւտար իրենց այս ինչ անուն մեծ մօրը տունը յանձնուին։ Հետեւապէս ոստիկանութիւնն գոլելի խնամածութեամբ տարած յանձնած էր Սկիւտար Ս. Խաչ Թաղ. խորհրդարանն, յանձնուելու համար ակնարկուած մեծ մօրերնուն։

Սակայն յիշեալ թաղի քէհեան, այդ անուն մեծ մայր մը չգտնելով գտնել, երեք օր իր տան մէջ խնամելէ ետքը, շաբաթ օր Թաղ. խորհրդոյ մէկ նամակաբը ներկայացուց գանոնք Ս. Պատրիարք Հօր։

Ն. Սրբազնութեան հարցուածներուն մեծ ազդեցիկ պատասխանելով՝ ըսաւ թէ մայր չունին և իրենց հայրը որ կօչակարութեամբ կզբաղի Իզմիր, օր մը զիրենք բերած շոգենաւ ձգած և անյայտ եղած էր և շոգենաւէն զիրենք հանելով թողած էին Դալաթիոյ քարափին վրայ։ այս բառերը արտասանած ժամանակ խեղճ աղջիկը կարասուէր, փոքրիկն ալ անոր նայելով կուլար։ Ս. Պատրիարք Հօր աչքերն ալ լցուեցան, յայտնապէս յուզուած էր ի տես այս երկու փոքրիկներուն որոնք ճիւղ հօր մը քմահաճոյքին խաղալիկ եղած էին (ինչ որ կենթադրուի)։ Ն. Սրբազնութիւն մէկ մէկ նշանաբաք տուաւ որոնք ձեռքը համբուրելով առին, պզտիկը Ս. Պատրիարք Հօր ձեռքը կարծես չէր ուզեր թողուլ։

Այս միջոցին Ս. Յակոբայ հաստատութեան Տեսուչ Մաղաթեան էֆ. գործով մը Ազգ. Պատրիարքարան գտնուելով՝ Ն. Սրբազնութեան յանձնարարութեան համաձայն իրեն հետ Ազգ. Հիւանդանոց տարաւ։

Թիչ յետոյ Ս. Պատրիարք Հօր ներկայացաւ Պէպէի գերմանական մանկասոյին Տեսուչ Բասմաճեան Պօղոսը եւ յայտնելով թէ Իզմիրէ՝ իրեն գրուած նամակէ մը տեղեկացած է թէ երկու փոքրիկ աղջիկներ զրկուած են իր հաստատութեան մէջ խնամուելու համար, խնդրեց Ս. Պատրիարք Հօր որ յիշեալ աղջիկներն իրեն յանձնուին

Տեղական լուրեր

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՆԵՐ

Տէրթիէրհանէ հաշուակալ կարգուեցաւ Պէյթիւլմալի վարչութեան հաշուակալութեան Ա. քնիչ Հաճի Հիւսնի էֆէնտի։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ

Պաղայի շէրիֆներու գործակատար Բէճէպ էֆ. Ա. կարգի Մէճիտէյ տրուեցաւ։

Իսկիւպի մետրապոլիտ Տ. Ամբրոսիոսի Բ. կարգի Մէճիտէյ տրուեցաւ։

Պոլսոյ ամերիկեան ընդհ. հիւպատոս Մ. Նորթի, որ պայմանաժամը լրացած ըլլալով Ամերիկա կը վերադառնայ, կնոջը Բ. կարգի Շէֆգատթ տրուեցաւ։

Այտընի կուսակալութեան տէֆթէրտար Բաղիպ պէյի Իմթիազի ոսկի շքադրամ տրուեցաւ։

ՐԱՄԱԶԱՆ.—Ռամազան ամիսը երէկուընէ սկսաւ։ Երլոբդի կայս. համբարձնոցէն բոլոր թէքէներուն, իսլամական աղօթատեղիներուն և այր ու կին բոլոր աղքատներու բաւականաչափ նպարեղէն բաժնուեցաւ։ Այս առթիւ բարեմաղթութիւններ եղան Վեհ. Սուլթանին համար։

ՓԱԽԱՌՈՒԹԻՒՆԸ.—Եւրոմոց նախարար Թէվֆիկ փաշա և օսմ. Պանքային տնօրէնութիւնը ստորագրեցին ծանօթ փոխառութիւնը և հարկ եղած գումարները ելմտական գանձին յանձնուեցան։

ՍՊԱՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԴՈՒՌԸ.—Սպարապետ Բարձ. Բիրա փաշա հրամայեց որ իր պաշտօնական քարտուղարները և պաշտօնեաները Ռամազան ամսուն ժամը 7ին գործի սկսին և 9ին վերջացնեն։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ դեսպան Մ. Զինովիէֆ Ա. Թարգմանին հետ չորեքշաբթի օր մէկ քանի նախարարներու փոխադարձ այցելութիւն տուաւ։

ԱՄՍԱԹՈՇԱԿ.—Եւրոպական գանձը հինգշաբթի օրուընէ սկսաւ մէյմէկ ամսական բաժնել կառավարական բոլոր պաշտօնեաներուն և բարեւոր գործերուն։

ՊՈԼՍՈՅ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ. — Առևտրական Սենեակին շաբաթաթերթէն հետեւեալը կը քաղենք Պոլսոյ արտածութեան և ներածութեան մասին։

Ժամանակով Պոլսոյ նաւահանգստին տարեկան ընդհ. առեւտուրը 500,000 թօնօ կը հաշուուէր։ Այսօր կարելի է ցուցնել արտածուած և ներածուած ապրանքներուն դրամական արժէքը. այս թիւերը 1885 տարուանն են.

Ներածուած ապրանքները հետեւեալներն են.

Պարսկատանէն եկող ապրանքներ որ 6 առ հարիւր մաքսատուրքը կը վճարեն ղրշ.	2,679,083
Թէմպէքի, 75 առ հարիւր մաքսատուրքի ենթարկուած	498,546
Օտար երկիրներէ և Թուրքիոյ նաւահանգիստներէն եկող զանազան ապրանք 8 առ հարիւր մաքսատուրքով	910,620,305
Գումար ղրշ.	913,806,934
կամ ֆր.	201,037,525

Առոնց վրայ պէտք է աւելցնել կառավարութեան զանազան ձեռնարկներու, դեսպանատան, հիւպատոսարաններու, զբոսնողներու և հիւանդանոցներու համար բերուած ապրանքները որ մաքսատուրքէ ազատ են, ինչպէս նաեւ տեղական ցորեն, գարի, ալիւրները և մէկ քանի օսմանեան արտադրութիւններ, որ նմանապէս մաքսատուրք չեն վճարեր։

Պոլիս ներածուած ապրանքներուն ճիշդ համադրումարը ունենալու համար, վերը նշանակուած գումարին 10 %ն ալ պէտք է վրան բերել, որով տարեկան ներածութեան արժէքը 220 միլիոն ֆր.ի կը հասնի գրեթէ։

Արտածութիւններն են

Զանազան երկիրներ ղրկուած ապրանք, որ 1 % մաքսատուրք կը վճարեն ղրշ.	258,448,666
Պարսկատան ղրկուած ապրանքներ 12 առ հարիւր մաքսատուրքով	38,661
Գումար ղրշ.	258,487,327
կամ ֆր.	56,867,212

Հետեւաբար 1885ին Պոլսոյ ներածուած և արտածուած ապրանքներուն համագումարն է 280 միլիոն ֆր.

Ներածուած ապրանքներուն հարիւրին 10ը Ֆրանսայէն կուգայ և արտածուած ապրանքներուն 25 առ հարիւրը Ֆրանսա կերթայ։

Մէճիտիէն 19 դրշ. կը հաշուուի այս առեւտուրներուն մէջ։

ՎԵՀԱՊԵՏ ԵՒ ՀՊԱՏԱԿ. — Լոնտոնէն Իգիպտի քաջուած հեռագիր մը կը հերքէ թէ վերջերս Պէլկրաթի և Պուրբէյի սուլկարական գործակատարները պահանջած ըլլան որ պաշտօնական արարողութեանց միջոցին ուզղակի ներկայացուին և դեսպաններու շարքին մէջ գտնուին։ Հեռագիրը այդ զրոյցները մէկ քանի շաբաթուան գործը կը նկատէ. Պուլկարիա Օսմ. պետութեան գերիշխանութեան տակ գտնուելով, անոր գործակատարները մինչեւ այսօր Օսմ. դեսպաններու միջոցաւ կը ներկայացուին պաշտօնական արարողութեանց միջոցին, ինչպէս որ Կայս. կառավարութիւնն ալ այս մտօք հրաւէրներ ղրկած է վերջերս իր դեսպաններուն։

ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐ.—Բազանցի (Ռուսիա) 790 տնեւոր իսլամներ փոփաք յայտնած են Բեռլսպուրկի օսմ. դեսպանատան Թուրքիա գաղթել։

ՀԵԼԼԷՆ ՀԻՒՊԱՏՈՍՆԵՐԸ.— Վիէննայէն կը հեռագրեն թէ Թուրքիոյ և Յունաստանի միջեւ կնքելի 62 յօդուածներէ բաղկացող հիւպատոսական պայմանագրութիւնը Հելլէն պատուիրակներուն յանձնուեցաւ։ Բանակցութիւնները պիտի սկսին։ Օսմ. կառավարութիւնը իմացուցած է Հելլէն կառավարութեան թէ հիմակուհիմա Պոլսոյ, Իզմիրի, Սելանիկի և Եանեայի ընդհ. հիւպատոսները միայն կրնան իրենց պաշտօնատեղիները երթալ, միւսները պայմանագրութենէն յետոյ պէտք է գառնան։ Կըսուի թէ պայմանագրութեան պայմանները այնչափ ծանր են, որ Սթէնքի դահլիճը երկար ատեն պիտի գրգռի առնոնցմով։ Բայց այդ զրոյցները անհիմն են. քանի մը օրէն բանակցութիւնները պիտի սկսին։

ԻՖԹԱՐ ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԻՆ ՄԷՋ.—Երէկ գիշեր, Ռամազանի առաջին իֆթարը ըրին Եըլտըզի Կայս. Պալատին մէջ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսը, Բարձր. Շէյխ Իսլամը, Արդարութեան Նախարար Ապտիւրրահման փաշա, Սպարապետ Բրգա փաշա, Ներքին գործոց Նախարար Մէմտուհ փաշա, Թեղաւօթարարի վերատեսուչ Զէքի փաշա, Արտաքին գործոց Նախարար Թէվֆիկ փաշա, Պետական խորհուրդի Նախագահ Սայիտ փաշա, Եւրոմոց Նախարար Թէվֆիկ փաշա, Հանրօգուտ շինութեանց Նախարար Ապտիւրրահման փաշա, Կրթական Նախարար Զիւհտի փաշա, Քաղաքապետ Բրտան փաշա, Տէֆթէրհանէի վերատեսուչ Ալի Բիգա փաշա, Մաքսատան վերատեսուչ Նազիֆ փաշա, Հաշուակալութեանց ատենին Նախագահ Հասան Ֆէհմի փաշա, Եպարքոսական խորհրդական Թէվֆիգ փաշա, Ա. Նատօլուի Գաղասկեր Իսրահիմ Թէվֆիգ էֆ. ներքին գործոց Նախարարութեան Խորհրդական Ահմէտ Բէֆիգ պէյ։ Բերայի կառավարիչ Էնվէր պէյ, Հեռագրական եւ Թղթատարական վերատեսուչ Հիւսէյին Հասիպ պէյ։

ՀԱՅՏԵՐՈՅԹ.—Իտալական դեսպան գոմանտէօ Բանսա և տիկին Բանսա ուրբաթ գիշեր հոյակերոյթ մը տուին, որուն հրաւիրուած էին. անգլիական դեսպանը եւ դեսպանուհին, Ֆրանս. դեսպան Մ. Բամպոն, Վօն Հոպէ փաշա կնոջը հետ կոմսուհի Ժիկլի, Հանր. Պարտքի Վարչութեան գերմանաբնակ պահանջատէրներու ներկայացուցիչ Մ. Լինտօ, Շէնպուրկ-Հարթէնբէրկեան իշխանը և իշխանուհին կոմս Թարնավսքի եւ ուրիշներ։

ՐԱՄԱԶԱՆ.—Պոքրէյի իսլամ գաղթականներուն խնդրանքով կայս. կառավարութիւնը իմամ մը պիտի ղրկէ հոն Ռամազանի առթիւ կատարուած աղօթքներուն ներկայ ըլլալու համար։

ԲՈՒՐՍ ՅԵՂԱՊԵՏՆԵՐԸ.—Համիտիյէ հիւծելագունդէն Հասէնանը Ֆէթհուլլահ պէյ, Սիւլէյման աղա և Ճիրանը ցեղապետները, Իպրահիմ պէյ եւ Տէրվիշ աղա, որ վերջերս Պիթլիս գացած էին, իրենց տեղերը վերադարձան։

ԲԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ.—Կայս. Իրատէ մը կարգադրեց Քաղաքապետութիւնը ստորագրել Օսմ. Պանքային հետ 20 հազար օսմ. ոսկիի փոխառութիւնը, որու մասին բանակցութիւններ կը կատարուէին արդէն։ Փոխառութեան պայմանները ասոնք են. Պանքան 20,000 օսմ. ոսկի փոխ պիտի տայ մէկ տարի պայմանաժամով ու խանթարի հասոյթներուն երաշխաւորութեամբ։ Տոկոսին սակը հարիւրին 7 ու կէս որոշուած է։

Պանքան Մ. Միլլինկէնը նշանակած է իրը ներկայացուցիչ խանթարի պաշտօնատան մէջ։

ԱՐՏԱՔՈՒԹԻՒՆ.— Պատերազմին առթիւ արգիլուած էր Սելանիկի շայաքները Յունաստան արտածել. կայս. Իրատէ մը վերցուց այդ արգելքը։

ՄՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ.—Օտուն գարու, ձէրի և ածառի վաճառական Անտոն Ֆէրանճի սնանկ հրատարակուեցաւ։

Մահմուտ Բէյա, Թոբջեան խան, վաճառական Տիւքա եղբայրները սնանկացան։

—Սիկարի թուղթի և ոգելից ըմպելիներու առեւտուր ընող կարեւոր յանձնակատար-ընկերութիւն մը դադրեցուցած է իր վճարումները։ (Լ. Հերալտ)

ԴԱՏԱԿԱՆ.—Պետական խորհուրդին նախագահ ատենը երկու ամսուան բանտարկութեան դատապարտեց Թաղապետական պաշ չավուշներէն Զրեա պէյը, որ մասնաճառ Ադիզ աղայի նկատմամբ նախատական լեզու մը գործածած էր տուրքը վճարել տալու համար։

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ. — Դավրէժի Նորէրի թերթը Կայս. կառավարութեան վանայ ծովուն վրայ չոգենաւներ բանեցնելու ձեռնարկին վրայ խօսելով, կը յուսադրէ որ Պարսկական կառավարութիւնն ալ նոյն բանը ընէ Ուրմիայ լիճին վրայ, ուր հին ժամանակներէ մնացած քանի մը առագաստանաւերէ զատ ուրիշ նաւ չտեսնուիր։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ.— Անատոլուի և Դատապարի երկաթուղիները միացնելու համար երկու ընկերութեանց միջեւ համաձայնութիւն գոյացած է կըսուի։ Այս միացումը Այրընի երկաթուղիին հետ մրցելու համար եղած է։

ԵԼԵՖՏԵՐԱԿԱՆ ԼՈՒՍԱՒՈՐՈՒՄ.— Իզմիր քաղաքը ելեքտրականութեամբ լուսաւորելու առաջարկը ընդունուած է։ Ընկերութիւնը պատրաստեց իր պայմանագրութիւնը և լապտերներ հաստատուելիք տեղերուն յատակագիծը ձեռնհաս պաշտօնատունը ղրկեց։

ՄԱՐԴԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ.—Իզմիրի Քէրաթխօր թաղին ընակիչներէն իտալացի երեկաթագործ Բօչսիա գինով վիճակի մէջ տունէն ելլա մտնելով երկաթի հարուածներ տուաւ կնոջը, որ կաթ կուտար իր տղեկին, և սպաննեց զայն։ Կինը երկու ամսուան ալ յղի է եղեր։

ՆՈՐ ՊԱՀԱՆՈՑ.—Պէշիքթաշ, Օրթաքիւի կողմէ շինուած նոր պահականոցը Կայս. Իրատէով, Թէվֆիգէյէ կոչուեցաւ։

ՏԻՕԳԷՆ ՊԱՆԵՐԻ հետ կնքելի մէկուկէս միլիոն ոսկիի փոխառութեան մը բանակցութիւնները յետաձգուեցան։

ԴԱՊԱԹԱՆԻ պարկ նաւերու յատկացուած աւազանը, ժամանակ անցնելով լեցուած է և կը հոսի։ Ձեռնհաս պաշտօնատունը որոշեց պէտք եղած մաքրութիւնները կատարել։

ՍՍՄ. ԱՐԺԷԹՈՒՂԹԵՐՈՒ և գամպիոներու ընկերութեան ընդհ. ժողովը շաբաթ օր նիւտ գումարեց։ Անդամներէն ոմանք առաջարկեցին ընկ. անունը փոխել և «Պանք Ժէնէրալ տ'Օթոման» ասուելը տալ։ Բայց մեծամասնութիւնը փափաք յայտնելով լուծել ընկերութիւնը, որոշուեցաւ երկրորդ նիստ մը գումարել, նուազուրդի մասին պատեհները տնօրինելու համար։

ԲԱՐՍԵՂ ՂԱԶԱՐՈՍԵԱՆ
ՀԱՅԹԱՅԹԻՂ ՎԱՒԱՐԱՆՆԵՐՈՒ
ՊՈՏԱՒՈՆ ՊԱՇՏՕՆԱՏՈՒՆ

Կ. Պոլիս, Էսկի Զաղրէյէ փողոց Թիւ 19

Ցիշեալ վաճառատան մէջ կը ծախուին զանազան տեսակ վառարաններ վերջին նորաձեւութեանց համեմատ և ամենակատարեալ սիստէմներով, որոյ շնորհիւ վառելափայտի մեծ խնայողութեամբ հանդերձ, տաքութեան ամենաբնական և ծախսէ բացարձակապէս զերծ միջոցներ մը կը գոյանայ ուր որ զետեղուին այդ վառարանները, ըլլայ ննջասենեակ, ընդունելութեան սրահ և նոյն իսկ անպատսպար երբանցք։

Ամեն ճաշակի և ամեն քսակի յարմար ապրանքներու ճոխ մթերք մը կը գտնուի միշտ վաճառատան մէջ որ մասնաւորապէս յանձնարարելի է մանաւանդ գիներու զարմանալի կերպիւ ժուռութեան և ապրանաց տոկունութեան անսակէտներով։

1—30

ԴԵՐՋԱԿ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ
ՓԷՃՏԻՄԱԼՃԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
Պաղչէ Դարոյ, Հասդիէյէ ճարտարէ, Թիւ-բրեէ ճէրտ դէմոյը Թիւ 21

Այս անգամ Եւրոպայէն ձմեռուան համար գուտ անգլիական և զաղղիական ճաշակաւոր ապրանքներ բերել տուած ըլլալով, չափու վրայ կը պատրաստէ ամէն տեսակ զգեստեղէններ և ձեւի վայելչութեամբը գոհ կընէ բոլոր յաճախորդները. կը յանձնարարուի ուրիշ տեղ դիմելէ առաջ այցելել զոյն վաճառատունը։

Գիները չափաւոր և յարմար

26—30

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ՞Ր Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ ԲՈՂՈՅ ԲԵՐԱ 396

(Եանի գրէյտրոտ վրայ յորէը, ճէլր Զըրտ-ուճեանց դէմ)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաներն մէկ անգամէն կը լեցնեն. ցաւով դիմել Ի բուժուած վերջանալու պայմանաւ։

Նորահնար եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր, և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, դիմէ յեռաւորութիւն ըստ դրութեան, ծամողութիւն, և ապա արդասաւորութիւն երաշխաւորեալ։

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին, ինչպէս նաեւ թրմբեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամնահանութիւն.

Ց. Դ. Բոտ Ամերիկեան ձմեռները կիրակի օրերն այ, (Ինէ- կէս օր) ինչպէս նաեւ ամեն օր, (Ինէ- կէս գիշեր) հիւանդ կընդունին Բերայի գործատեղին։

Դատարդիւղիք կրնան դիմել իւրանց բնակարանն, Ռի- 1 Խրի-օվիւ գոլոց։

ՎԵՐՋԻՆ ՀԵՌԱԳՐԵՐ

ԲԱՐԻԶ 23 յունվար.— Ա. յսօր Հազար Սիւներու սրահին մէջ տեղի ունեցաւ ուսանողներու գումարում մը։ Քանի մը հազար ներկաներ կային։ Սաստիկ ճառեր արտասանուեցան բողոքելով Տրէյֆիւսեան սինտիքային մեքենայութեանց դէմ, և հրաւիրելով կառավարութիւնը որ միջոցներ ձեռք առնէ բանակին պատիւը պաշտպանելու համար։ Բողոքի օրագրագիր մը քուէարկուեցաւ ծափահարութիւններով։ Այս քուէէն վերջը ներկաները Բոնքորպի հրապարակը գացին և Սթրազբուրկի արձանին տակրոտը քանի մը պսակներ դրին։ Ոստիկանութեան ձեռք առած միջոցներուն շնորհիւ ոչ և է միջադէպ չպատահեցաւ։

ՊՈՒԲԼԷԶ.—Թոսք կայ թէ Կարոլ թագաւոր առաջիկայ ամսուն մէջ Զարին այցելութիւն պիտի տայ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Բէլ Մէլ Կազէթ կըսէ թէ Մ. Կլատսթընի վիճակը ծանր է։ Բայց Բանէէն հեռագրուած է թէ մեծ ծերունիին առողջական վիճակը մեծ փոփոխութիւն մը կրած չէ։

Վանկուտան

ՉԱՒՕԹԻ, 12 Յունվ. 98

Օսմ. Բանքայիա	ղրշ.	24—02
Բէյժիի պարտաթուղթ	լիրա	12—20
Բուսմէլիի երկաթուղի	ֆրգ.	111—½
Օսմանիէ	»	407—
Բոխորիէ	»	478 —
Քարտէզներու պարտաթղթ.	»	460—
Պանգ Օթթոման		556—½
Թրամուէյի բաժնեթուղթ	լիրա	7—03
Օսմ. Ապահով. Ընկ.	»	4—45

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՅ	Ղրշ. Բբ.
Մէճիտիէ	108 —10
Մէճիտիէ	94—20
Մանր արծաթ	103—
Անգլիական ոսկի	109—32
Գաղղիական »	87—06
Գրիվից	51—03
Բուսպ թղթադրամ	8—56

ԴԵՂԱՐԱՆ ՍՈՒԼԹԱՆԻՅԷ
ԼԻՒՍՆ ԿԻՄԻՇԵԱՆ

Կէրպէկ Փաշա պաղէ Թիւ- 5

Ցիշեալ դեղարանը, որ Դառնիկ Տալկըճեան էֆէնտիի կը պատկանէր, այս անգամ Դէլղորան Առալիանէյէ անուամբ կայսերական վարժարանէ վկայեալ և երկար փորձառութեամբ ծանօթ Լեւոն էֆ. Կիւմիւշեանի կողմանէ բացուած է, ամենաթարմ դեղերու ստուար պաշարով մը օժտեալ։

Դեղագրերու պատրաստութեան գիտական ձեռնհաս մեթոդը և արագ եղանակը, բոլոր յաճախորդաց գոհունակութիւն պիտի պատճառէ։

Դեղարանը կը ստանձնէ ամէն ժամ ուզուած բժիշկը գտնել ու ղրկել իւր յաճախորդաց։

6—16

ՃԱՆԹԱՐԳԵԼ
ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ԶԱՆԳԱԿ

եւ ուրիշ ամեն տեսակ ելեքտրական գործիք

ԱՆՕՐԻՆԱԿ ԱԺԱՆ

Ընտիր ապրանք, խնամեալ աշխատութիւն

1890ին ՀԻՄՆՈՒԱԾ ՏՈՒՆ

Ս. Վ. ԱՃԷՄԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ՅԱՆՔՆԱՌՈՒ—ԵԼԵԿՏՐԱԳԷՏՔ

ՀԱՅԹԱՅԹՔԷ ՊԷՏՈՒՐԵԱՆ

14 եւ 19, Զիվէր Պէյ խան, 14 եւ 19

Քիւրէճիլէր — Կալաթա

ՍԱԹԼԸՂ ԱՐՍՍ.

Մաքրիքէօյինակ Պարսէվհանէ ճատէսինակ 332 արշը արանքն էհվէն ֆիյաթ իկէ ֆիրուսթ օլունմասը մաթպասմըզտա Արթաքի Էմիրզէանա միւբաճաաթ իլլէմիէլրի իլան օլունուր։

Տօքթր. Տ. Ալլահվէրտի
ԲԺԻՇԿ, ՎԻՐԱԲՈՅԺ
Մ Ա Ն Կ Ա Բ Ա Ր Զ

Ամէն օր մինչեւ կէս օր հիւանդ կընդունի իւր տունը՝ Լանկա, Մուսալլա ատտէս ի, Թիւ 124.

Վկայեալ ոգեսոյ հիւանդները մէջ 3էն

ՏՈՒԹ. ՏԱՎՈՒՏ ԲԱՐԻԿԵԱՆ

Կը ծանուցանէ իր Պատ. Ցճաճարդաց և Հաւերութեան թէ, բժշկ. վերջին գիւտի մը համաձայն, պատրաստ է դարմանել ամէն անոնք՝ որ կը նեղուին տարաժամ սպիտակ մզուերէ և անոր յաջորդող էլլոբիէն, պոպոբիէն, նախագուշակն եղող անտանելի քերուածքով գլխուն թեփոտութենէ և հերաթափութենէ (սուդբրոն), որ շապիկներուն օձիքները կաղտոտէ միքրոպներու բազմութեամբ Իրեն դիմող հիւանդներն ու Ադն. Օր.ք և Տիկ.ք խիստ գոհ պիտի մնան, վասն զի սոյն անմսան դեղը ոչ միայն մէկ անգամով առանց հետք թողելու կը դարմանէ վերոգրեալ հիւանդութիւնները, այլև կերկարէ ու կը խտացնէ կանանց մազերը։

Ուր. օրերը Պահչէգափու Քիւչիւքեան դեղարանը կը գտնուի իսկ միւս օրերը Թօփգափու, իւր տունը։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԳՈԼԷՃ ԱՂՋԿԱՆՑ
Ի-ոկէ-փոր

Վարժարանիս երկրորդ չրջանը կը սկսի Ցունվ. 20 ին։ Դիշերօթիկ աշակերտուհիները պիտի վերադառնան Ցունվ. 19ին։

Այս տարի նոր դիւրութիւններ կընծայուին Ֆրանսերէն, Գերմաներէն, Դծագրութիւն, Մարմնամարզ և Արտասանութիւն ուսանողներուն։ Եւրոպացի կիրթ հիւանդապահ մը հաստատուած է վարժարանին մէջ։

Նախակրթարանի և Գոլէճի ուսումներու կատարեալ ընդացքներ։

Հիմա է նոր աշակերտուհի ղրկելու ժամանակը։ ուրիշ տեղեկութիւններու համար գրել առ Տր. Փաթրիք, Պայպէլ Հաուսի նորիւ։

5—9

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ
Տէլլիոլոուիլի Գոլէճ դէլղարէի

Մայրաքաղաքիս բոլոր արուարձաններու բազմաթիւ յաճախորդաց դիւրութիւն մը ընծայելու համար, Անտոն էֆ. Գոլէճեան իւր Թօրհանէի 16 տարուան դեղարանը փոխադրած է այժմ Ղալաթիա կամուրջին գլուխը Խալիլ փաշա փողոց Թիւ 11։

Այս դեղարան միշտ առաջնութիւն ստացած է դեղերու թարմութեամբ, դիւրագնութեամբ, և մանաւանդ արագ և խիստ ուշադրութեամբ պատրաստելու հանգամանքովը։ ամէն շաբաթ կը ստանայ Եւրոպայէ նորանոր դեղեր և դեղագործական պիտոյքներ։

Մասնագէտ բժիշկներ օրուան որոշեալ ժամերուն դեղարանը կը գտնուին և կը դարմանեն ամէն կարգի հիւանդութիւնները

5—15

ՍԳՈԴԻ ՄՕՌԻՒ ՉԿԱՆ ՕՇԱՌԱԿ

Կ. Պոլիս, 15 Սեպտ. 1889

Պարոնայր Սգոդ և Պօռուն,

Յորմէ հետէ սկսած եմ գործածել ձեր Սգոդն կէսարակը, միշտ լաւ արդիւնքներ ունեցայ մանաւանդ թուլային և անարիւնութեան հիւանդութեանց քանի մը դեպքերու մէջ։

Իմ կարծիքս է թէ այս հաճոյ և յաջող պատասխանութիւնը միշտ նախամեծար համարուելու Մասիս մնան իւրոյն և կը յանձնարարեմ զան։

ՏՐ. Ա. ԱՆՏՐԷԱՍԷՅ
Նախկին բժիշկ Օսմանեան բանակին

PHŒNIX FIRE OFFICE

ՍԱՄԱՔՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՒՑԹ Անգլ. Ոսկի 1,000,000

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար առաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութիւն մէ՝ որոյ բաժնետերք Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ գրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 20,000,000 Անգլիական ոսկւոյ գումարն որ ցարդ վճարած է հրդեհի ենթարկեալներուն համար։

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կոյսական՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ սաորագրելոց, որ ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգալ ելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասները։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ Ծովու, Եգեբրաց, Դալմաթիա, Պանք Օթոմանի վարի քովը Վիթալիս խան, դեռնայարկ թիւ 1։

ԼՈՆՏՈՆ ԵՒ ԼԱՆՔԱՇԻՐ

ՀՐԴԵՀԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1862Ի Ն

ԴԱՄԱԳԼՈՒԽ 2,127,500 ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ

ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ ՈՍՈՍԼԴԷՊ ՋԻՆՋԻՆ

Հէլուկ խան, Թիւ 2—3, Վիշէոս փողոց, Գալաթիա

Առաջնակարգ ընկերութիւն մէ սա, իր առատաձեռնութեամբ, ճշդապահութեամբ և պատասխանատուութեամբ համբաւաւոր։

ՖԻՆԼԻ ԹԻՈՏՈՐ ՍՊԷՏԱՆՈՒ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ՍԱՌԱՔԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՓԵՆԱՒՈՐ

ԸՆԴԴԷՄ Հալլէ, Կ. Պոլսոյ Ի Օպէռայէ

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանս	1069	Գոմ	1497	Գեօզ	1011	Մարմ	724	Բազարս	1862
Ալէքթօ	3637	Գոնկօ	29 6	Կրօսնօ	1695	Մարբէնկօ	2273	Սարֆօ	1113
Անմէլօ	1511	Գօրսօ	895	Հիրօ	775	Մարգիլլօ	3769	Ցիրիս	1735
Աբիսոպօ	2377	Տիտօ	48 1	Հիտալիօ	1581	Միլատս	3557	Սրվիս	1193
Պասանս	18 2	Տօմինս	937	Հինտու	2720	Մրլս	1037	Սրէրս	1.00
Պորտինս	1264	Տուրս	13 3	Հօրագիս	3300	Մոնդէպելս	173.	Թասոս	13.8
Պրաֆս	1076	Տրարս	1713	Հումպէր	596	Մուրլս	2119	Թ. Ուիլսրն	1546
Պրինս	841	Տինամս	504	Իակ	23 4	Նէլս	1083	Թօրիս	38.7
Պրֆֆալս	4431	Կարս	2461	Իտանս	5543	Օլիս	4100	Թուէտս	1470
Գէլրս	16 1	Կասօբատս	15.0	Ցիրանս	1081	Օնմարիս	4036	Թարբիտս	487
Գալիրսս	1337	Էրարդ	1481	Գէլատս	1953	Սրլատս	1535	Ուրարս	24 9
Դամէս	1344	Տիտս	954	Գուլրինս	38.7	Բալէրմս	1537	Վատրս	19.4
Դարս	1094	Ֆրնլանտ	18.8	Գեօզնս	1709	Բօրս	516	Վալս	1280
Զիրակս	2789	Ֆլամինկս	849	Լէս	1053	Ռիալիս	2229	Վաշինգտոն	2396
Սիսէլս	1831	Ֆրանչիսքս	4582	Լէրանդ	2272	Ռիմանս	1063	Եէնս	1850
Գլիս	269	Կալիէս	3067	Լիոնս	1643	[illegible]	1611	Ժէրս	7200
Գօլորատս	4235	Կիրանս	1243	Լորէնցս	3.94	Բոմէս	1789		

Տոքտր չոգենաւը, նաւապետ Բէյճ, ընդհանուր վճառքով Հալէն հոս հասած է։

Պասանս չոգենաւը, նաւապետ Հէյլ, ընդհանուր վճառքով Հալէն մեկնած է ամսոյս 18ին և Փէտրիսր Զիին հոս կ'սպասուի։

Դիմել առ գործակատար Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻԶՕ

Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միւէրէ խան, Գալաթիա

ՇՈՓԵՆԱՒԱՌԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՅԱԿԱ ԵՒ Ի ԲԱՐԲԱՐԻՆ

Ն. ՊԱՓԻ, ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայի և Պարսկական ծոցի կանոնաւոր ճանապարհորդութեամբ

ԺԱՄԱՆԱԿԻՍ

Բշ. 24 Ապրիլ Գալատիա

ՍԵՆՈՒՍ

Գշ. 25 Ապրիլ Մարսիլիա ուղղակի

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,

Ա. կարգ 245 ֆրանք

Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Նաւուղղեցի, ուղեւորութեան և այլ ամենայն դեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար ԹՈՄԱՍ ԲՐՈՒՆԻՎ

575 Թօփհանէ, քարափին վրայ

ՇՈՓԵՆԱՒԱՌԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈՓԵՆԱՒԱՌԱՆ

Ուղղակի երթևեռնդիր կը բանի Լիվերպուլ և Ամերիկայի միջև

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ամերիկա	7718	Պոհեմիա	4581
Եղբուրիա	7718	Մանտրիա	3574
Սրբիա	7391	Մարսէլոն	2402
Ի բանիա	7268	Ադրիա	2093
Հանոնիա	5587	Դարակոտա	2160
Պէֆարնիա	5547	Թարֆիա	2246
Նորվեգիա	4809	Բարմիրա	7144
Գերմանիա	4557	Թրինիտատ	1890
Գէլոնս	2142	Մորոքքո	1835
Գէտաբ	1876	Թամբանիա	12950
Հերոսական	1844	Լուբանիա	12350
Հապսբուրգիա	4545		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՋՈԼԻ գործակատար

Thomas C. Joly

Ալեքսանդրիոյ խան, թիւ 401

Գալաթիա 571

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄԲՈՒՐԳ ԵՒ ՄԻՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆրանք	14,500,000
Պահեստի գումար	»	24,473,000
Ֆարեկան հաստատ	»	44,824,000

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔՍ ՓՈՓԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և սենեակներ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և ֆարատներ խիստ չափաւոր սակ ով

572 Լիազօր Ներկայացուցիչ Ա. ոլ

ԴԱՎԹԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Գալաթա, Պահէք—Գարու, Ռեանիթաբ թաղ 12, 4

EMULSION SCOTT

ՍԿՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին նշանը

աշխարհի մէջ լաւագոյն դեղն է

ԵՐԱԽԱՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ

ամէն տեսակ հիւանդութեանց համար։

Ամենէն ախորժահամ ձկան իւղն է «իբօֆոսֆիթ տը շօ է տը սուա» ի հետ խառնուած։ Տղայք հաճոյքով կ'ուզեն ճաշակել զայն։ Բնաւ ուրիշ դեղ մը սոր չափ ազդեցիկ չէ, բուժելու համար

ՀԻՒԾԱԽՏՈՒ ԽՈՅԼԸ (աշրաֆ),

ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԾԻՒՐՈՒՄԸ,

ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՐՈՒԹԻՒՆԸ,

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ,

ԹՈՒԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱՋԸ,

ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,

և ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գործարանին նշանը

Գործակատար ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄԱԼԷՐ ԵՒ ՀԱՒԻԵԼ

ՇՈՄՐ RUSSE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՓԵՆԱՒԱՌԻՆ

ԹԻ ԱՒՍԹՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հարթաւոր արձակումներ

Դշ.	13 25	Մարսիլիա, Իզմիր, Պոլսոյ, Պուրսանդիա, Սեր Յոյ՝ ու Միջերկրի։
	14 26	Եգիպտոս, Սուրաբայա, Սուէզ։
Ե	15 7	Տարտանէլ, Մարմարայ, Սեւ նիկ, Իզմիր [illegible] 4
Շ.	17,29	Բուլգարիա։ Սա սան, [illegible], կիրեն, Տրապիզոն և Պաթում առատն ժամը 11ին։

562

ՄՈՍ

ՇՈՓԵՆԱՒԱՌԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հիւրբուլ, Պորտայ, Մէջերլանդ և Մաս Մոսի Գիջ բառով

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	
Ռամէս	3000	Թիպս	2500
Ֆնապիս	3000	Նէքթիս	2400
Թէյսրբ	3000	Ռուսրբս	2250
Քեսանրուս	3000	Ջէրա	2250
Հարոս	2000	Սֆինքս	2000
Ղամանդ	2000	Գասբրնի	1500
Պարիսկոպս	2500	Գիլէն	1300

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.

Ռաբթալ խան

ՀԷՔՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

568 31. Ճէրմն Աղտիզ Լիմիթոդ

Արտօնատէր Կ. Ա. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ

ԹԵՐԹՕՆ «ՄԱՍԻՍԻ» (103)

ԹԱՔՈՒՆ ՎԻՇՏ ՄԷ

ՊԷՌՆԱՌ ՏԷՌՕՆ

Զպիտի բացատրեմ թէ ինչ զգացի այն պահուն, վասն զի շատ պիտի հպարտանայ. ամէն պարագայի մէջ անհանդիստ էի, և խենթի տեղ դրի ձեզի. որ առանց բացատրութեան ժամանակ թողելու, ձգած փախած էիք անմիջապէս։ Ես ալ ժամանակ մը չէի գիտեր թէ ինչ ընեմ, երբ Քէդ դրեց ինծի թէ Տիրբիթօլի շուրջը կը գեգերիք. հառաչելով իր վերջին վառակը կորսնցուցած հաւու մը պէս, և կը խնդրէր որ անմիջապէս վերադառնամ։ Միայն սպասեցի որ Պեսի հարցերին պատասխանեմ օրիորդ ըլլամ և յետոյ շիրիմատակ հոս եկայ։ Հիմա, կը յուսամ որ գոհացաք, և պիտի խնդրեմ ձենէ որ անմիջապէս ծունկի գաք և ներողութիւն խնդրէք ինձմէ այդ անպատկառ խօսքին համար, թէ Սբը Հարրրի Տըալիի վիզէն կը կախուիմ։

Զպիտի ըսենք թէ ինչպէս հաշտուեցաւ Զառլի անոր հետ։ ինչ որ գիտենք սա է թէ հաշտուեցաւ անոր հետ, և անմիջապէս յետոյ, ի մեծ զարմացումն ամենուն, ի բաց առեալ Քէդի յայտարարեց թէ չպիտի դառնար Տրալլին և թէ Ս. Գիրքին պատուէրը պիտի կատարէր և կին մը պիտի առնէր այն օրն իսկ որ Լորա Առնտալը Ալիս Տէդմօնտի երկրը պիտի ընէր։

Ուրիշ անակնկալ մըն ալ կը սպասէր երջանիկ ընտանիքին, երբ Ֆիձկրալտ առատ մը կոմսին ներկայացաւ և անկեղծ ու առնական խօսքերով, Քէդի ձեռքը խնդրեց։

Կոմսը զարմացած երեւցաւ, բայց ըսաւ թէ առարկութիւն մը չունէր ընելու, միայն թէ աղջիկը հաւանէր։

Քէդի պատասխանը գոհացուցիչ եղաւ, թեպետեւ շիկնեցաւ և բան մը փսփսաց ցած ձայնով. որուն վրայ Ֆիձկրալտ և Քէդ ծերագրեցին յարգանօք անոր առջեւ և կոմսը օրհնեց զանոնք բարբառովին հայրական ձայնով մը։

Քիչ առենէն երեք ամուսնութիւն տեղի ունեցաւ Տիրբիթօլի մէջ, միւնոյն օրը. և անոնց ի վեր, ոչ առաջ, ոչ յետոյ, նման դեպք մը չանցուեցաւ հին գրիանին մէջ։ Գրիթէ մինչեւ տասը տարի հետաւոր Տիրբիթօլի հանդէսներուն վրայ կը խօսուէր միայն։ Ամբողջ գեղացին մարգագետնին վրայ խմբուած էր. գոնակին դէմ, ուր պարեցին կանչեցին մինչեւ լուս։

Սբը Հարրի և Լէտի Տըալի Տիրբիթօլ եկան, իրենց ներկայութեամբ պատուելու հարսնիքները։ Եւ շատ հիմնալի տեսարան մըն էր տեսնել այս չորս հարսները, ամենքն ալ գեղեցիկ, երջանիկ և հրապուրիչ։

Ամուսնութենէն անմիջապէս յետոյ, ամենքն ալ ճամբորդութիւն մը ըրին, ու երբ վերադարձան, իրենց հետ կը բերին Ճօնը և իր հաւատարիմ Ճէնին, երիկ կիրկ, զոր փնտռելէ ետքը չէր գտնուած Լորա Առնտալ, մինչեւ որ գտած էր։ Բարի Ճէնիին սրախօսութիւնը, երբ տեսաւ նէ իր մանկատի և պաշտելի տիրուհին ազատ առողջ, երջանիկ և Լորա Առնտալի կինը եղած, սահման չճանչցաւ և գրեթէ խելքը թռցուց իմանալով իր կեանքով մեծ բաղդը։

Անոնց վերադարձէն քիչ յետոյ կոմսը մեռաւ խաղաղութեամբ և Լորա Առնտալ, հիմա Տանքմօնի կոմս, ինչպէս նաեւ կոմսուհին, իրենց ընակութիւնը հաստատեցին Տիրբիթօլի հին դղեակին մէջ։ Սբը Կիր, որ եկաւ իր աղջկան հետ բնակելու, Շոճինները Տէր և Տիկին Ֆիձկրալտ տուաւ, այնպէս որ Քէդ և Ալիս ուրախ եղան այսքան մօտ ըլլալով իրարու։

Սբը Հարրի և Լէտի Տըալի դացին բնակեցան անոր հօրենական դղեակը, իրենց հետ առնելով Պեսի մայրը։

Ճօն և Ճէնի պէտք եղածին պէս օժտուեցան իրենց բաղձութիւն և հարուստ ազգականներէն և բարեկամներէն և անցուցին իրենց կեանքին մնացորդը, այնքան երջանիկ, որքան փոխադարձաբար եղած էր անոր առաջին մասը։

Եւ Տէր ու Տիկին Զառլի Սիմոնէյ... Ինչպէս պիտի բաժնուինք անոնցմէ։ Զառլի և Մաճճի ամուսնանալէ յետոյ իրենց ժամանակը մեծ մասամբ Տրալլին անցուցին, որմէ Զառլի չէր կրնար բաժնուիլ։

Մարի Նէլսոն իր մնացեալ օրերը անցուց Տիրբիթօլի կամ Տիրթիհօլի մէջ, ինչպէս կը կոչէր իր խանչիկուհին։

Միս Տիքէթ երբեւ ճշմարիտ գիւղուհի նախագահեց տան կարգուսարքին նոր կոմսին և կոմսուհիին օրով։

Երբ Ֆիձկրալտ անոր հետ կինոար ընելով թէ Քէդ կը նախանձէր իրմէ այն առենները երբ ինքը կը փորձէր միս Տիքէթի սիրտը գրաւել և թէ ասոր համար երբեք հաշտ չէր երթար նէ իրեն հետ, պատասխան կը ծալէր թեւերը կուրծքին վրայ և կըսէր վեհաշուք կերպարանքով մը.

—Աղէկ, շատ աղէկ, իրաւ որ աղէկ։

Պատասխան Մէլլի Քէդի քով կը մնար, որուն յարած էր սրտովին. այն բանի մը ամիսները զոր ապրեցաւ, երբեմն կերթար այցելել Յոխանատանին հին դղեակը յարգանք մը մատուցանելու համար կարծես իր սիրական տիրոջը յիշատակին։

Եւ երբ Ծնունդի ցնծագին օրերը կուգային, Տիրբիթօլի մեծ սրահը կը լեցուէր, պզտիկ Պեսիներով և Հարրիներով, փոքրիկ Զառլիներով և Մաճճի Ներով, պզտիկ Մաճճիներով և Քէդերով և կոմսին ու կոմսուհիին թոռնուկ Հարրիներով։

Երջանիկ ընտանիք մը կը կազմէին, երբ կը հաւաքուէին ամէն տարի, բայց ոչ մէկը անոնցմէ պաշտելի էր և գեղեցիկ, որքան պզտիկ Մաճէնը, սեւ աչուի պզտիկ որբուհին։

Վ. ԵՐԶ